

[Thoft]

har vedtaget beslutningsforslaget. En af de måder, man kunne løse afgrænsningsproblemerne på, var ved at skitsere, hvad det er for grupper, man ønsker skal være momsfrigitte, og så i øvrigt overlade det til ministeren efter ansøgning at fritage disse grupper. Så er vi fri for marskandiseren, som vil sælge gamle køleskabe. Så er vi fri for problemet med klunseren, som blev nævnt. Jeg går ud fra, at der ikke var tænkt på Abbé Pierres klunsere, for de skal, så vidt jeg kan se, efter dette forslag også være fritagne. De midler, Abbé Pierres klunsere indsamler, går til nøjagtig de samme formål som Folkekirkens Nødhjælps, Blå Kors' osv.

Den konservative Carl Martin Christensen kunne ikke støtte og havde det problem, at man jo altid kunne lave enkeltstående arrangementer, og så var der jo momsfrigtagelse. Samtidig sagde hr. Carl Martin Christensen, at det var umuligt at kontrollere, om reglerne blev overholdt, hvis man lavede en sådan fritagelsesregel. Men det må da fuldt så vel gælde disse enkeltstående arrangementer, som det vil gælde genbrugsbutikkene. Hvis der er kontrolproblemer ved enkeltstående arrangementer, har det altså ikke medvirket til, at enkeltarrangementer ikke kan momsfrigtages. Så må problemet, hvis man ønsker at løse det, da også kunne lade sig løse for genbrugsbutikkerne, hvis indsamlede midler går til alment velgørende formål.

Hr. Bernhard Baunsgaard var meget positiv, og det vil jeg sige tak for.

Hr. Arne Bjerregaard fra kristeligt folkeparti var på den ene side meget positiv. Det var han næsten nødt til at være efter den voldsomme artikel i kristeligt folkepartis blad, Idépolitik, hvor hr. Arne Bjerregaard skrev, at han ville gøre en indædt indsats for virkelig at overbevise regeringspartierne om, at dette forslag skulle vedtages. Nu bemærkede jeg, at skatte- og afgiftsministeren på regeringspartiernes vegne – det vil sige også på kristeligt folkepartis vegne – afviste forslaget, så hr. Arne Bjerregaard må have gjort et dårligt arbejde.

På den anden side bemærkede jeg, at hr. Arne Bjerregaard syntes, at der var en række problemer i forslaget. Jeg mener, at disse problemer selvfølgelig er til at løse, hvis dette ting ønsker at løse dem. Det burde være rimeligt, at de midler, disse organisationer indsamler, ikke går til nødhjælp til statskassen,

men til nødhjælp til de mennesker, de er beregnede for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til lov om husejестop.

Af Albrechtsen (VS) og Lenger (VS).
(Fremsat 14/3 84).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 7–10 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 106:

Forslag til lov om ændring af lov om individuel boligstøtte. (Forbedring af boligsikring m.v.).

Af Albrechtsen (VS) og Lenger (VS).
(Fremsat 14/3 84).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 107:

Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Ophævelse af »antiboykotloven« m.v.).

Af Albrechtsen (VS) og Lenger (VS).
(Fremsat 14/3 84).

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 57:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af boligbyggeriet.

Af Albrechtsen (VS) og Lenger (VS).
(Fremsat 14/3 84).

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 58:

Forslag til folketingsbeslutning om afvikling af lejeværdibeskatning og rentefradrag for ejerboliger.

Af Albrechtsen (VS) og Lenger (VS).
(Fremsat 14/3 84).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Boligministeren (Bollmann):

Så får vi igen i dag lejlighed til bredt at diskutere boligpolitik. Jeg synes, det skal siges med det samme, at det er på et lidt tyndere grundlag end i sidste uge, hvor vi havde regeringens forslag.

Jeg skal kommentere de fire forslag og vil overlade det sidste til skatte- og afgiftsministeren.

Det første forslag, om huslejestop, er jo en af venstrefløjens kæpheste og er med jævne mellemrum til behandling her i salen. Sidst vi drøftede dette spørgsmål, var i januar 1983, og da gav jeg udtryk for, at vi ikke kunne støtte forslaget, bl.a. under henvisning til, at der ikke efter min og regeringens opfattelse er behov for flere restriktioner på boligområdet. Jeg finder ikke, at det forhold har ændret sig i den forløbne tid, og derfor må jeg fortsat på regeringens vegne afvise dette forslag.

Med hensyn til det næste forslag, om forhøjelse af individuel boligstøtte, skal jeg heller ikke sige for meget her. Jeg synes, det er endnu et eksempel på VS' overbudspolitik og mangel på forståelse for samfundsøkonomien. Alene af disse grunde må vi afvise det.

Når det er sagt, er der vel grund til at gøre opmærksom på, at regeringen allerede har taget initiativer til at finde løsninger på de svagestes problemer, specielt pensionisternes boligproblemer. Således har socialministeren – det gjorde jeg opmærksom på for en uge siden her i salen – sat et arbejde i gang med at analysere og finde løsninger på hele ældreboligproblematikken, her selvfølgelig også udgifterne i forbindelse med det at bo. Hertil kommer, at de økonomisk dårligst stillede pensionister allerede i dag får udbetalt varmhjælp. I år er der afsat 684 mill. kr. på finansloven til personlige tillæg og varmhjælp til pensionister, og ca. ¾ af disse midler går til varmhjælp. Da kommunerne får 75 pct. refusion af disse udgifter, svarer det

rent faktisk til, at de dårligst stillede pensionister får udbetalt godt og vel 900 mill. kr., hvoraf knap 700 mill. kr. går til varmhjælp.

Det tredje forslag drejer sig om antiboykotparagraffen. Også dette må regeringen afvise. Jeg synes, det skal siges, at reglerne faktisk har virket efter hensigten. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at reglen ikke siden sin ikrafttræden har været bragt i anvendelse over for lejere i det almennyttige byggeri, men at den til gengæld efter min opfattelse har bidraget effektivt til at opnå ro og stabilitet omkring kollegiernes økonomi. Hertil kommer, at reglen ikke har medført, at vi har ladet stå til, når der virkelig har været problemer i bebyggelserne, vi har tværtimod søgt dem løst. I sidste uge havde vi jo husleje-problemerne på de lidt ældre kollegier til behandling, og så vidt jeg forstod debatten, var der ret stor opbakning bag en mere langsigtet løsning af dem.

Det fjerde forslag, VS har fremsat, handler om, at der skal bygges 40.000 boliger om året. Det havde vel været lige så rigtigt, hvis vi havde diskuteret det i sidste uge, da vi havde boligbyggeriloven.

Her taler forslagsstillerne altså om en målsætning for boligbyggeriet på 40.000 nye enheder om året. Efter regeringens opfattelse er en sådan målsætning hverken ud fra boligforsyningsmæssige eller ud fra samfundsøkonomiske overvejelser forsvarlig. Hertil kommer, at det ikke er fornuftigt alene at formulere en målsætning for nybyggeriet. Jeg er bange for, at man kan komme til at overse den betydning for byggesektorens samlede aktivitet og for en god boligbestand, investeringer i reparation og i vedligeholdelse af de bestående bygninger har.

Jeg synes, det skal understreges, at disse investeringer har udgjort en voksende andel af de samlede byggeinvesteringer i de senere år, og det har medvirket til at bringe mange ældre boliger op på et tidssvarende niveau. Det drejer sig om gennemførelse af energisparende foranstaltninger og modernisering og forbedring af eksisterende ejendomme, hvad enten det er et led i sanering eller byfornyelse, eller hvordan det nu skal opfattes.

Hertil kan man føje, at temmelig mange af disse aktiviteter er gennemført med offentlig støtte. Jeg kan også pege på, at der i disse år anvendes en del offentlige midler til fremme af byggeeksporten, og en målsætning for bo-

[Boligministeren]

ligområdet, som alene vedrører nybyggeriet, medtager heller ikke sådanne bestræbelser.

Når det er sagt, vil jeg selvfølgelig understrege, at vi følger udviklingen i nybyggeriet nøje, og jeg synes, at med det forslag, vi havde i sidste uge her i salen, hvor vi fastholder det nuværende høje niveau for det direkte støttede byggeri, og med den nuværende vækst i det private byggeri er boligområdet inde i en gunstig udvikling.

Jeg har bemærket, at VS ønsker at se forslaget i sammenhæng med det næste forslag. Det tror jeg da gerne, for med det næste forslag vil man simpelt hen stoppe alt, hvad der hedder ejerboligbyggeri, og jeg skal understrege, for at der ikke skal være tvivl, at det er i hvert fald ikke regeringens politik.

Med det, jeg har sagt her, må det stå klart, at vi må tage afstand fra forslaget, som hverken er i harmoni med boligefterspørgslen, som vi kan forvente den, eller i harmoni med de statslige finansiers situation.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Beslutningsforslag nr. B 58 fra venstresocialisterne går ud på at opfordre regeringen til at udarbejde og fremsætte lovforslag om ændrede regler for beskatning af ejerboliger. Som det fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, er der ikke tale om noget nyt forslag. Folketinget har adskillige gange behandlet tilsvarende forslag fra venstresocialisterne.

Det kan næppe komme som en stor overraskelse, når jeg på regeringens vegne må sige, at vi under ingen omstændigheder kan støtte det foreliggende beslutningsforslag. Forslaget indebærer overordentlig drastiske indgreb over for rentefradragsretten, indgreb, hvis følger for mig at se er helt uoverskuelige, ikke mindst for de personer, som i de senere år har disponeret og købt bolig i tillid til de gældende fradragsregler. Det bedyres ganske vist i forslaget, at aftrapningsordningen for gældende ejerforhold er så sindrigt indrettet, at nuværende ejerboliger ikke vil komme i klemme. Det stiller jeg mig nu særdeles tvivlende over for.

Regeringens synspunkter på rentefradragsret og lejeværdi er almindeligt kendte, så jeg skal nøjes med at sige, at som det fremgår af bemærkningerne til forslaget, forudser forslagsstillerne – deri er jeg enig, for det er

sandsynligvis med rette – at afskaffelsen af rentefradragsretten vil have den virkning, at ejerboligbyggeriet går totalt i stå. Det er helt i tråd med venstresocialisternes holdning, og det er jo en holdning, de har lov til at have; man har lov til at betragte det at eje sin egen bolig som et onde. I stedet skal vi alle puttes ind i det almennyttige byggeri. Når man imidlertid ser på befolkningens boligmonstre i de senere år, virker det, som om venstresocialisterne har svært ved at overbevise befolkningen om det rigtige i en sådan holdning, og det kan man jo være taknemlig for.

Jeg skal afslutte med at gentage, hvad jeg sagde i indledningen: regeringen kan under ingen omstændigheder støtte det foreliggende beslutningsforslag, hverken helt eller delvis.

Lykketoft (S):

Jeg bemærkede forleden dag i TV-Avisen kritik af, at nogle spilder folketingets tid med at fremsætte paradeforslag, der ikke har chance for at blive gennemført, og som ikke rummer mulighed for at påvirke den politiske situation i den rigtige retning. Hvis denne anklage er berettiget noget sted, så er det vel i forhold til den kaskade af forslag, som VS for jeg ved ikke hvilken gang har til første behandling her i dag.

Socialdemokratiet er selvfølgelig ikke principielt uenigt i målsætninger om bedre vilkår for indkomstsvage grupper, om mere og billigere socialt boligbyggeri, om bedre boligsikring osv. Men hvor det meget karakteristisk forholder sig sådan med VS, at man undlader konkrete udgiftsskøn for de store og dyre forslag, hvad der er klogt, men, om jeg så må sige, også lidt billigt, har vi andre det traditionelt på den måde, at vi ikke helt undlader at skele til de samfundsmæssige realiteter og de politiske muligheder. Derfor er vi mere jordnære i vore krav. De er velkendte, de har været formuleret i egne forslag og i gentagne debatter her i tinget. De drejer sig om forbedring af kvoten for det almennyttige byggeri, regulering i de hidtil uregulerede områder, forbedring af boligsikringen på nogle punkter.

Det, jeg vil bruge mest tid på her, er den del af VS-kaskaden, der vedrører ejerboligbeskatningen.

Vi mener ikke i socialdemokratiet, at det ville stemme med dansk tradition at gennem-

[Lykketoft]

føre en bedre balance mellem ejet og lejet byggeri – som er ønskelig – på vilkår, der forhindrer ethvert fortsat nybyggeri af ejerboliger. En sådan ensretning er der ikke brug for.

Det, der er brug for, er en skattereform, der standser præmieringen af gældsstiftelsen hos de mest velhavende i befolkningen, og det har socialdemokratiet i beslutningsforslag nr. B 79 formuleret klare, overskuelige og gennemførlige forslag om. Det vil betyde, at rentefradrag og lejeværdi kommer ind under ca. 50 pct. beskatning: 50 pct. skatterabat på renteudgifter og 50 pct. beskatning af den skattepligtige lejeværdi.

Vi vil derimod ikke medvirke til de forslag, som VS og SF så tit har fremsat om en fuldstændig afvikling af lejeværdi og rentefradrag. Ikke afvikling af rentefradraget, for det, der i grunden er brug for, er en ændring, der på én og samme tid fjerner renterne fra skattesystemet og nedsætter renten med tilbagevirkende kraft til det halve, ikke én af delene, men begge dele samtidig. Det er den måde, socialdemokratiets forslag virker på, ved at lave skattefordelen om til en ensartet, reel reduktion af alle rentebetalinger. Ikke afvikling af lejeværdien, for den virker som en ejendomsskat eller, om man vil, som en værdistigningsafgift.

Vi forstår i grunden ikke SF-VS-filosofien bag kravet om lejeværdiens afskaffelse. Hvorfor skal der efter en såkaldt socialistisk opfattelse ikke være nogen indkomstbeskatning af værdien af besiddelsen af eget hus, af eget gældfrit hus, et hus, man måske har arvet, eller et hus, som er blevet praktisk taget gældfrit i kraft af årtiers uventet stærke inflation, der har høvlet en gammel gældsbyrde ned til ingenting? Det er for øvrigt ikke sandt, at lejeværdien er et problem for folkepensionister. Det problem har man klaret ved en særlig lav lejeværdiansættelse for de gamle. Hvis man endelig ville tage sociale hensyn specielt i denne sammenhæng – jeg mener, at der kunne være i snesevis af andre måder, man mere relevant kunne tage sociale hensyn på – så kunne man gøre det på en mindre omfattende måde end ved en total afskaffelse af lejeværdien.

Jeg synes, at der er noget, der er endnu mere interessant ved dette fantastiske forslag. Efterhånden som man gennemfører SF-VS-tankens om afvikling af rentefradrag og leje-

værdi i praksis i løbet af en overgangsperiode, hvor lang den end måtte være, skærper man uligheden inden for det flertal i befolkningen, der ejer egen bolig. Folk med ens huse, ens indkomster, men forskellig fødselsdag og forskellig indgangstid på ejerboligmarkedet bliver stillet endnu mere forskelligt. De, hvis gæld forsvandt i de »gode« inflationår, får en ekstra skattelettelse. De, der købte for sent og for dyrt, og som hænger på en højrentebyrde fra de senere år, de, der mange år frem vil have forsørgerbyrden for børnene og de unge, skal have en skatteskærpelse. Hvad er det for en fordelingspolitik? Hvad er det for en genialitet, der ligger bag disse tanker?

Jeg har nogle gange prøvet – jeg ved ikke, om det hjælper på overskueligheden for forslagsstillerne – at illustrere det, der ville ske ved gennemførelse af et sådant forslag, med denne meget enkle model: vi har et samfund, hvor der kun er 2 husejere, der tjener det samme og bor i ens huse. Den eneste forskel er, at den ene har nul kroner i renteudgifter, den anden har 50.000 kr., fordi han er født senere end den første. Skatten er 50 pct. Hvis man gennemførte dette forslag i dette samfund, så ville han, der ingen renteudgift har, fordi han er født tidligere og ingen gæld har, få en skattelettelse på 12.500 kr., og den anden ville få en skatteskærpelse på 12.500 kr. Er det viist? Det vil jeg godt have VS' ordfører til at forklare, hvis han kan, men det tror jeg ikke at han kan.

Til sidst to ord om den særlige blomst i buketten, der, som det hedder, skal sikre lejernes aktionsret ved afskaffelse af antiboykotloven.

For det første kunne man spørge, hvorfor folk skulle arrangere huslejeboykotter, hvis VS' lykkeland virkelig skulle blive realiseret, men det er jo en sag for sig.

Jeg forestiller mig, at man fra forslagsstillerens side gerne ser dette forslag gennemført isoleret, men jeg må sige, at det kan jeg ikke støtte, det kan socialdemokratiet ikke støtte. Jeg forstår udmærket som gammel beboer i Galgebakken i Albertslund, hvorfor dette lovforslag blev gennemført for nogen tid siden. Det var et nødvendigt indgreb mod alle de mærkværdige aktioner, som forskellige fraktioner af VS, af trotskisterne, af SAPERne, af KAP-gængerne, af Moskvaskoskerne fik iværksat hen over hovedet på flertallet af

[Lykketoft]

beboerne i problemramte almennyttige bebyggelser, simpelt hen fordi de ved at tale folk i sæk på beboermøder aften efter aften fik flertallet, hvor det, der skulle være det direkte demokrati, blev til de aktivistiske mindretals tyranni. Det trak mange mennesker ud i et medansvar for aktioner, hvis konsekvenser de ikke kunne overskue, og derfor var det nødvendigt og klogt med et værn for overlægget.

»Antiboykotloven« har som sådan tjent sit formål, og samtidig er de problemer, som, dengang denne diskussion startede, dengang denne lov blev vedtaget, meget forståeligt gav grobund for mange af de aktivistiske generalprøver på revolutionen, blevet løst på en rimelig måde af den daværende, socialdemokratiske regering – både med hensyn til byggeskader og rentesikringsbomber anstændigt i forhold til de truede lejere. Nyopdukkede problemer skal selvfølgelig løses på tilsvarende måde, men vi synes, at man skal bevare denne udmærkede »antiboykotlov«.

Birgit Fogh-Andersen (KF):

Jeg skal ikke forlænge denne debat, men på det konservative folkepartis vegne sige efter at have gransket disse forslag – jeg holder mig til de fire første – at det er helt klart, at de er milevidt fra den måde, vi ønsker at være med til at indrette vores samfund på. Jeg skal ikke debattere, blot sige, at vi klart afviser disse forslag.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg skal gøre nogle enkelte bemærkninger vedrørende nr. B 58. Jeg kan for den sags skyld henholde mig helt og fuldt til, hvad skatte- og afgiftsministeren har sagt, blot føje til, at vi ikke, som hr. Lykketoft øjensynlig har det, har behov for noget opgør med VS eller andre på dette punkt. Vi kan nøjes med at sige, at vi har stor afstand til det, der er foreslået. Vi ønsker et værn om ejerboligen. Vi ønsker et værn om rentefradragsretten. Vi afviser klart en videre drøftelse af disse forhold, og jeg skal overhovedet ikke lade mig forlede til at gå ind på dem.

Bente Nielsen (V):

Venstre kan ikke gå ind for nogen af de forslag, VS her har fremsat. Når vi ikke kan det, skyldes det målet med VS' forslag, som

kort skitseret er følgende: for det første, at den fremtidige boligpolitik skal bygge på et statsfinansieret almennyttigt byggeri, ikke andet. For det andet, at husleje inklusive varme og el højst må udgøre 15 pct. af lønnen. For det tredje, at der skal ske ekspropriation af private udlejningsboliger. Og for det fjerde, at alle skal sikres en minimumsboligstandard. Jeg skal kort kommentere disse fire hovedmål i VS' forslag.

I et frit samfund som vores må der være mulighed for flere forskellige boligformer. Der skal være plads til almennyttige og private boliger, til ejer- og lejerboliger. Vi er imod ensretning af boligpolitikken frem mod det, VS vil have, nemlig et almennyttigt statsbyggeri, oven i købet et statsfinansieret byggeri.

Hvorfor skal huslejen kun udgøre 15 pct. af lønnen? Der findes folk, som hellere vil have en stor og dyr og velindrettet bolig og så undvære noget på andre områder, måske bil eller dyre udlandsrejser.

Det næste punkt er ekspropriation af private udlejningsboliger, og det skal vel efter VS' mening oven i købet være erstatningsfri ekspropriation. Uanset at man kan finde udlejere, som opfører sig mindre pænt, skal vi ikke glemme, at en lang række private har været med til at sørge for alle de boliger, vi har i dag, og de boliger udgør oven i købet en stor del af vores boligmasse.

Det sidste punkt, sikring af en minimumsboligstandard for alle, lyder jo umiddelbart tilforladeligt og som en målsætning, vi kan være enige i. Men hvis det betyder, hvad jeg har mistanke om, at der for alle boliger skal fastsættes antal kvadratmeter pr. beboer, en bestemt indretning af køkkener med alle mulige installationer, 2 toiletter osv., ja, så er jeg ikke længere enig. Det er igen et udslag af overformynderi. Der findes faktisk folk, som gerne vil nøjes med ét toilet og ikke behøver opvaskemaskine. De vil gerne nøjes med en mere enkel bolig mod en tilsvarende mindre husleje.

Efter disse mere generelle bemærkninger skal jeg kort kommentere de enkelte forslag i denne buket:

Beslutningsforslag nr. B 57 er jo en gentagelse af tilsvarende forslag, som har været fremme i samlingerne 1976-77 og igen i 1977-78. Venstres holdning har ikke ændret

[Bente Nielsen]

sig siden, så det forslag vil jeg ikke kommentere yderligere.

Det samme kan jeg sige om det næste forslag, nr. B 58. Det er også en genfremsættelse, fra 2. samling 1979-80.

I lovforslag nr. L 105 foreslår VS huslejestop, således at eventuel forhøjelse af huslejen i det private udlejningsbyggeri kun kan ske, hvis der er tale om påtrængende forbedringer, og hvis et flertal af lejerne og huslejenævnet godkender det. Det vil uden tvivl føre til, hvad VS tilsyneladende også mener, hvis man læser forslaget § 3, stk. 3 og 4, at der opstår tab for ejeren, og det vil uden tvivl betyde, at ejeren vil kræve, at kommunalbestyrelsen overtager ejendommen, i øvrigt til en meget lav pris. Og hvad sker der så? Så skal ejendommen omdannes til en almennyttig andelsboligforening, og så dækker Boligselskabernes Landsbyggefond de tab, der måtte opstå. Det er jo en god forretning for staten. En gennemførelse af et sådant forslag bliver – ud over de store tab for de private ejere – en dyr spøg for både kommunerne og statskassen, og jeg forstår godt, at VS ikke har foretaget nogen økonomiske beregninger vedrørende dette forslag.

Lovforslag nr. L 106 indeholder flere forskellige punkter, hvoraf jeg kun skal fremdrage de to, nemlig for det første, at VS ønsker at inddrage varme- og eludgifterne i det beløb, hvoraf boligsikring beregnes, og for det andet, at man ønsker pristalsreguleringen genindført. Det er rigtigt, som VS skriver i bemærkningerne, at pristalsreguleringen også på dette område er bortfaldet, men der er jo i stedet – i lighed med, hvad der sker på det øvrige arbejdsmarked og andre steder i samfundet – indført en 4 pct.s årlig regulering.

Vi kan ikke se, at udgifterne til varme og el skal inddrages i det støtteberettigede beløb, da det i og for sig ikke har noget med boligudgiften at gøre, hvor meget folk benytter diverse elapparater, det være sig fjernsyn eller andre mystiske ting.

Om det sidste forslag, nr. L 107, skal jeg blot sige, at venstre ikke finder, at der skal laves regler, som fremmer huslejeaktioner. Vi mener derfor selvfølgelig, at den antiboykotregel, der er i den nuværende lovgivning, skal bibeholdes.

Endelig vil jeg nævne, at det jo ikke er første gang, vi har fået og mangelfulde økonomiske beregninger i de forslag, VS fremsæt-

ter. Det forstår jeg sådan set godt, for alle disse forslag vil koste staten milliardbeløb, måske så store milliardbeløb, at VS ikke engang kan regne sig frem til dem.

Pelle Voigt (SF):

Den pakke af boligforslag, VS har lagt frem her i dag, er vi enige i i SF for så vidt angår intentionerne. Det er helt tydeligt, at man har ment det godt med disse forslag, men der er en lang række af de konkrete udformninger, som ikke vækker vores begejstring, og som vi synes at der er grund til at se på i udvalget. Jeg skal gå forslagene igennem i den rækkefølge, de er opført i på dagsordenen, og ganske kort komme med nogle kommentarer til hvert enkelt forslag.

Forslaget om huslejestop gælder samtlige udlejningsboliger, herunder hele kollegiesektoren og den almennyttige sektor, og det gælder samtlige private udlejningsboliger, uanset om disse er beliggende i regulerede eller i uregulerede områder. Jeg skal sige, at for så vidt angår det private udlejningsbyggeri ser vi med sympati på tanken om, at man gennem huslejestop kan skabe en situation, hvor man ved kommunal medvirken og medvirken fra Landsbyggefonden kan få omdannet de sidste rester af privat udlejningsbyggeri til almennyttige andelsboligforeninger. Enhver vej, der anvises til det på en realistisk og rimelig måde, vil vi gerne være med til at se på.

Hvad derimod den almennyttige sektor angår, synes jeg, at der er grund til at henlede forslagsstillernes opmærksomhed på, at vi jo er i gang med en omfattende ændring af lov om boligbyggeri, hvor man på adskillige punkter helt afgørende udvider lejernes muligheder for selv at bestemme over de ting, forslaget her er inde på, både på afdelingsniveau og ved det flertal, det nu bliver muligt at etablere af lejere i selskabsbestyrelser og på andre niveauer.

Det er vor opfattelse, at den vej, man skal gå i den almennyttige sektor, er, at det er beboerne, der skal udnytte deres øgede demokratiske rettigheder til at bestemme, hvilke arbejder der skal udføres eller ikke udføres, og hvad de vil betale i husleje for disse arbejder. Det mener vi at der bliver muligheder for at komme et langt skridt videre med i loven om boligbyggeri. SF har i øvrigt aldrig

[Pelle Voigt]

støttet generelle huslejestopforslag, som også gælder den almennyttige sektor. Vi synes altså, at dette er noget, beboerne selv skal have mulighed for at bestemme, ikke noget, som skal afgøres i folketinget. Det synes vi også, fordi der er meget forskellige forhold i de almennyttige bebyggelser, og fordi der givetvis vil blive anvist og vedtaget forskellige løsninger på de problemer, der foreligger.

Med hensyn til lovforslag nr. L 106 er det meget rigtigt, hvad forslagsstillerne anfører i deres bemærkninger. Det hovedsynspunkt, der ligger i forslaget, nemlig at man skal løse problemet med de høje varme-, varmtvands- og eludgifter ved en generel forhøjelse af boligstøtten, enten det nu er boligydelse eller boligsikring, er SF ikke enig i. Vi har altid været af den opfattelse, at den rigtige måde at løse det problem på er ved at give lejerne ret til at forlange energibesparende arbejder gennemført og derved få overført disse udgifter til den egentlige husleje og således få dem ind under de gældende boligsikringsordninger.

Vi synes, at forslaget er en god anledning til, at vi arbejder på at se, om vi ikke kan få en meget nødvendig forhøjelse af boligstøtten igennem, altså både boligsikring og boligydelse til pensionister. Derimod synes vi ikke, at der er nogen grund til, sådan som der lægges lidt op til i forslaget, helt at se bort fra de energipolitiske aspekter af boligpolitikken og sige, at folk uden videre kan få boligsikring til at fyre for gråspurvvene. Der må nødvendigvis være en sammenhæng i de ting, vi foretager os.

Vi er fuldstændig enige, som det også er fremgået af flere af forslagene fra vor side, i indholdet af lovforslag nr. L 107 om ophævelse af antiboykotloven og vil meget varmt støtte det.

Det undrer os ikke, at den socialdemokratiske ordfører, hvis parti jo har opfundet denne skandaløse bestemmelse, harceleret så kraftigt over, at nogle vil ophæve den. Derimod må jeg sige, at beskrivelsen af tilstandene i Albertslund undrer mig ganske meget. Det tyder på en utrolig mistillid til almindelige mennesker og lejere at stå på folketingets talerstol og fortælle, hvordan de lader sig trække rundt ved næsen af alle mulige venstrefløjssjekter uden at have nogen som helst indflydelse på, hvad der foregår i deres bebyggelse.

Hvis hr. Lykketoft virkelig har ret i de perfiditeter, han her hældte ud over lejerne, så er lejerdemokrati i det hele taget umuligt, og jeg vil da meget håbe, at vores arbejde med den nye lov om boligbyggeri ikke vil arte sig sådan, at det synspunkt fra hr. Lykketofts side slår igennem, at lejere altså er tosser, der lader sig trække rundt ved næsen af alle mulige venstrestremister en hvilken som helst dag i ugen, blot fordi de skal tidligt hjem at sove.

Må jeg sige med hensyn til de to beslutningsforslag, først nr. B 57, at SF vil lægge stemmer til en hvilken som helst forhøjelse af den almennyttige kvota, det er muligt at komme igennem med her i folketinget. Jeg tror nok, at de politiske muligheder for en forhøjelse som den, der foreslås her, ikke er til stede, men hvis vi kan få kvoten kraftigt forhøjet – jeg forstår på de indlæg, som er kommet i denne samling fra det radikale venstres ordfører, at der stadig blandt de radikale er interesse for at få øget ungdomsboligkvoten og andre ting – på disse eller på andre områder, så vil SF som sagt stemme for en hvilken som helst forhøjelse.

Forslag nr. B 58 er vi på afgørende punkter ikke enige i. Vi er enige med VS i princippet om en aftrapning af rentefradraget, men VS anfører jo selv i bemærkningerne til sit forslag, at konsekvensen af forslagets gennemførelse vil være, at alt ejerboligbyggeri omgående standser – med dertil hørende effekt på beskæftigelsen, kan jeg tænke mig. Uanset om man kan forestille sig det byggeri, der her går tabt, delvis erstattet af nyt byggeri finansieret ved indekslån – det vil vel ske før eller siden – kan vi ikke realistisk umiddelbart se muligheden for her i folketinget at få vedtaget, at der i stedet opføres 40.000 støttede almennyttige boliger om året, som fylder dette hul ud. Hvis der kan skabes flertal for det, vil vi se på forslaget med større interesse, end vi gør nu.

Jeg skal sige, at den del af forslaget, som handler om øjeblikkelig at afskaffe retten til fradrag af renter af gæld i egen bolig, for al fremtid vil få en ganske ubehagelig virkning for mennesker, som er flyttet fra ét hus til et andet, og som måtte have pantebreve stående i det hus, hvor de tidligere har boet, idet sikkerheden for de pantebreve og muligheden for at få de penge, de således har stående, fuldstændigt vil forsvinde ved gennemførelse.

[Pelle Voigt]

sen af VS' forslag. Det synes vi ikke er rimeligt.

Vi synes, at man snarere skulle se på nogle af de forslag med de samme intentioner, som SF tidligere har fremsat. Jeg vil egentlig håbe, at det er muligt at inddrage socialdemokratiet i et sådant arbejde, når nu hr. Lykkesofts voldsomme vrede over, at nogen overhovedet kan finde på at foreslå en aftrapning af rentefradraget, har lagt sig lidt. Det er dog en idé, som ikke har været arbejderbevægelsen fuldstændig fjern. Med den udformning, VS foreslår her, kan vi ikke støtte forslag nr. B 58.

(Kort bemærkning).

Lykkesoft (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Pelle Voigt, at jeg overhovedet ikke følte nogen voldsom vrede over, at nogle kunne finde på at foreslå de ting, der er i beslutningsforslaget om lejeværdi og rentefradragsret.

Det, jeg gav udtryk for, var en undren over, at nogle bliver ved med at foreslå det, selv om de kan regne ud, hvad konsekvenserne er for den indbyrdes fordeling mellem ejerne. Det undrer mig meget, og det undrer mig specielt, at partier med den grundholdning, som SF og VS normalt giver udtryk for, kan blive ved med det, også efter at have regnet på det. Ét er, at man havde nogle holdninger for 10 og 20 og 30 år siden, da renten var en anden og tingene så helt anderledes ud. Noget andet er, at man stædigt opretholder dem til trods for de konsekvenser, det har, og som enhver kan regne ud med en blyant og et stykke papir.

Det andet, jeg vil sige, er, at jeg ingen mistillid har til lejerdemokratiet, men jeg har personligt oplevet en karikatur på et lejerdemokrati, hvor venstrefløjssjekter uden nogen form for jordforbindelse under varebetegnelsen »direkte demokrati« nødte den typiske lønmodtager med familiemæssige forpligtelser ud af beslutningsprocessen under en lejerboykot og derved fik skabt de aktivistiske mindretals tyranni i stedet for et ægte demokrati. Jeg mener, at den antiboykotlov, vi har, på fornuftig måde har ændret den tilstand og sådan set bidrager til, at lejerdemokratiet kan fungere på fornuftige vilkår.

Jeg vil derfor bede hr. Pelle Voigt om, hvis vi skal diskutere videre – det behøver ikke at

blive i dag for min skyld – at lytte efter, hvad jeg siger.

Birgith Mogensen (CD):

Det, vi har til behandling her, er en række paradeforslag fra VS, der på ingen måde er med til at højne folketingets anseelse ude i befolkningen, idet det eneste formål med dem – ligesom et par af VS-boligforslagene fra sidste uge – er at fremlægge VS' boligpolitiske program i folketingsalen, uanset om det har en realistisk mulighed for at samle flertal. Det skal da heller ikke være nogen hemmelighed, at centrum-demokraterne må afvise alle fem forslag.

For ikke at trække debatten i langdrag vil jeg nøjes med at henvise til ministerens bemærkninger og i øvrigt tilføje, at det virker, som om VS tror, at staten og private husejere har et seddeltrykkeri i kælderen, der blot kan spy penge ud, vel at mærke uden at det på nogen måde påvirker samfundsøkonomien.

I øvrigt er der intet nyt i forslagene, der endnu en gang er en bekræftelse på VS'ernes og venstrefløjens usaglige hetz mod private udlejere og ejere af parcelhuse og ejerlejligheder.

Estrup (RV):

Jeg chokerer næppe nogen, heller ikke forslagsstillerne, når jeg med det samme slår fast, at det radikale venstre ikke kan støtte disse forslag. Vi mener, de er udtryk for en forkert boligpolitik, hvor man i stedet for at stræbe mod et frit boligmarked forsøger at gøre boligen til et frit gode – eller rettere sagt: det eneste frie gode – som man yder til efter evne og nyder efter behov. Det er en smuk tanke, men unægtelig urealistisk, så længe man ikke har realiseret det socialistiske Utopia.

Fejlene ved forslagene er nok så meget, at de hører en anden verden til. De er virkelighedsflugt i det samfund, vi lever i. De kan ikke forenes med knappe ressourcer og et stadigt krav til os om at vælge, om at afveje et større boligforbrug mod bedre skoleforhold, mod kulturelle aktiviteter eller simpelt hen flere materielle goder, hvor vi i det hele taget er nødt til at tage hensyn til så trivielle og distraherende størrelser som underskuddet på de offentlige finanser og betalingsbalancen.

[Estrup]

Når det er sagt, vil jeg da gerne rose VS. Det er der jo ikke ret mange andre der har villet – slet ikke hr. Lykketoft, som åbenbart trængte til andet og mere end afstøvning af monterne i museet.

I det store og hele synes jeg, at det er velgennearbejdede forslag. Jeg skal senere vende tilbage til en enkelt svipser eller to, men så vidt jeg kan bedømme, tegner forslagene et sammenhængende billede af VS' boligsynspunkter, og det er altid tilfredsstillende, også for politiske modstandere, at se en politisk opfattelse udmøntet i konkrete forslag. Jeg opfatter således de foreliggende forslag mere som en politisk manifestation end som lovgivningsinitiativer, der lægger op til forhandlinger og kompromiser med henblik på eventuel vedtagelse. Derfor vil jeg også i det følgende nøjes med at tage enkelte punkter op og ikke gå i detaljer.

Det første af de fremsatte lovforslag lægger op til et altomfattende huslejestop. Der er kun ladet nogle enkelte ventiler tilbage i forbindelse med lejernes forbedringsønsker. Derudover skal huslejen fastfryses. Hvor længe stoppet skal vare, om det er midlertidigt eller permanent, står der intet om. Dette forslag er naturligvis et oplagt eksempel på virkelighedsflugt. Uanset om man kan lide det eller ej, koster det altså noget at bo, og det er bl.a. derfor, vi har et princip om omkostningsbestemt husleje. Ifølge forslaget skal staten træde til og dække det underskud, som et huslejestop forårsager i det almennyttige byggeri, medens de private udlejere selv skal bære tabet. Begge dele fører naturligvis i sidste ende til offentlige udgifter og stigende underskud på de offentlige finanser, for de private udlejere kan naturligvis ikke få økonomien til at løbe rundt med en fastfrosset husleje. Det er i øvrigt heller ikke meningen. De tvinges derfor til at sælge, og det kan kun ske til det offentlige. Det er den udvikling, som forslagsstillerne selv forudser, og derfor kan man ikke lade være med i forbifarten at trække på smilebåndet ad omtalen af de voldsomme profitter hos udlejerne. De er åbenbart heller ikke efter forslagsstillerne opfattelse tilstrækkelige til at forhindre en de facto-ekspropriation. Vi må naturligvis aldeles tage afstand både fra den indbyggede socialisering af boligsektoren og fra den helt uforsvarlige belastning af de offentlige finanser.

Samtidig med at man på den måde sørger for ekspropriation af de eksisterende private udlejningsejendomme, sørger man gennem andre af forslagene for, at privat boligbyggeri ikke fremover kan finde sted. Midlet er først og fremmest en ændring af beskatningsreglerne gennem samtidig ophævelse af rentefradrag på boligen og ophævelse af lejeværdibeskatning.

Vi kan godt tilslutte os ønsket om at begrænse ejerboligsubsidierne, men den foreslåede fremgangsmåde er mildt sagt ikke spiseleg. Dels vil den uanset besværgelserne om det modsatte uundgåeligt jage en del ejere fra hus og hjem – ellers skal man i hvert fald op på en helt anden længde af tilpasningsperioden end de 8–10 år, som foreslås – dels er det i sig selv en urimelighed at afskaffe lejeværdibeskatningen. Det ville jo bevirke, at kapitalstærke folk med fordel kan flytte deres midler fra placeringer, hvor de beskattes af afkastet, til husinvesteringer, hvor der ikke er nogen beskatning. Er det virkelig VS' hensigt? Det er i hvert fald ikke rimeligt.

Men virkningen er samtidig, at byggeriet af ejerboliger går i stå, og at ejerboligformen gradvis forsvinder. Det er vi imod. Ejerboligen skal være en af valgmulighederne på boligmarkedet.

I øvrigt mener forslagsstillerne aldeles ikke, at det samlede boligbyggeri skal reduceres. Tværtimod foreslås det, at byggeriet sættes op med ca. 15.000 boliger om året til permanent at ligge på 40.000 enheder årligt. Det havde unægtelig været rart, om forslaget havde rummet blot en antydning af begrundelse for tallet 40.000 i stedet for blot at henvise til, hvad man sagde i 1977, for 7 år siden, og endnu bedre, om forslagsstillerne havde gjort sig den umage at overveje behovet for nyt boligbyggeri i lyset af den eksisterende boligmasse, det faldende befolkningstal, den ændrede alderssammensætning etc. Havde man gjort det, tror jeg, man var kommet til samme resultat, som flertallet af dem, der professionelt beskæftiger sig med boligområdet, er kommet til: 40.000 nye boliger om året vil i løbet af kort tid vise sig at være en fejlinvestering.

I så fald var VS nok også blevet mere opmærksomt på de muligheder og behov, der er for ændringer i den eksisterende boligmasse. Jeg synes, det er skuffende, at ikke ét af de mange forslag beskæftiger sig med bolig-

[Estrup]

forbedring, ombygning, bedre udnyttelse og andre fornuftige initiativer i den eksisterende boligmasse. Ja, for den sags skyld er der såmænd heller ikke noget om byfornyelse. En betydelig del af de investeringer, som nu foreslås bundet i et meget stort nybyggeri, kunne med fordel anvendes til ændringer og forbedringer af den eksisterende boligmasse. Krone for krone giver det som bekendt også større beskæftigelsesvirkning.

De 40.000 nye boliger om året skal ifølge forslaget sikres gennem en udvidelse af kvoten til almennyttigt byggeri. I bemærkningerne gør man en del ud af at vise, at dette slet ikke er statsfinansielt uforsvarligt – hvem der så end skulle have mistænkt VS for det – for i virkeligheden sparer man så meget i udbetalte dagpenge på hver ny bolig, at det rigeligt opvejer tilskuddet til almennyttigt byggeri. Jeg vil godt gøre opmærksom på, at den påstand ikke kan holde vand. Dels ser man udelukkende på tilskuddet til grundkapital og glemmer, bortset fra en fodnote, at der også er noget, der hedder rente- og afdragsbidrag – men det skyldes nok, at finansieringsreglerne er ændret siden 1977, hvor beslutningsforslaget blev udformet – dels, og det er det afgørende, glemmer man totalt, at man med de øvrige forslag i pakken har stoppet det private ejerboligbyggeri. Det er således ikke 15.000 enheder, den almennyttige kvota skal forøges med, men ca. 25.000, nemlig fra 15.000–16.000 støttede boliger i dag til 40.000. På de 10.000 ekstra enheder er der imidlertid ingen sparede dagpenge, for de bygges også i dag. Bruger man forslagets egne tal, ligger der her en statslig udgift på ekstra godt 1 mia kr. og dermed en betydelig nettoudgift for hele forslaget.

Lad mig slutte med at pege på en side af forslagene, som understreger, hvorfor vi finder dem urealistiske og uden forbindelse med det samfund, vi lever i. Det er hele tanken om, at lønmodtagerne udgør en samlet gruppe, lønarbejderne, og at det kun er de nuværende regler og love på boligområdet, skatteområdet m.v., der forhindrer dem i at optræde i enig flok. Hvis blot vi sørger for at afskaffe ejerboligsubsidierne, så alle kan blive lejere, hvis vi fjerner bremserne på huslejebojkotaktioner, så skal solidariteten nok manifestere sig. Jeg synes, det er en helt naiv overbevisning, at det er boligpolitikken og skattereglerne, der har brudt enheden blandt

lønmodtagerne. Nej, det, der skiller, er uddannelse og lønforskelle. Der er ikke nogen naturlig solidaritet mellem departementschefen og den ufaglærte. Det synes jeg adskillige overenskomstforhandlinger har vist os.

Jeg kan derfor summere op: vi er uenige i filosofien, vi er uenige i analysen, herunder opgørelsen af forslagernes belastning for de offentlige finanser, men vi synes stadig, det er nyttigt at få trukket standpunkter så skarpt op, som det er sket her.

Dohrmann (FP):

VS har ret i, at det er en fuldstændig forkvaklet boliglovgivning, vi har her i landet, men desværre kan man ikke sige, at VS' forslag vil løse nogen som helst problemer; tværtimod vil det blive endnu mere indviklet og endnu mere bureaukratisk.

Fremskridtpartiet ønsker et frit boligmarked, således at efterspørgsel og tilbud kommer ind i en naturlig balance, og det opnår man absolut ikke under den nuværende lovgivning og heller ikke under det, VS her foreslår. Samtidig ønsker vi indkomstskatten afviklet, således at folk får råd til at betale deres egen husleje. Det, der sker for øjeblikket, er, at først kommer skatteministeren og opkræver mindst halvdelen i skat, og bagefter sidder man så og deler nogle subsidier ud til dem, man mener er trængende – og i mange tilfælde er det slet ikke dem, der har de mindste indkomster, det kommer til gode.

Jeg vil ikke ofre flere ord på disse forslag, for de går i helt modsat retning af det, vi ønsker. Hvis VS ellers mener noget med de pæne bemærkninger, det har om dem, der har de mindre indkomster, så er det simpelt hen ikke vejen, man skal gå. Vejen er et frit boligmarked og væk med indkomstskatten, således at folk får råd til at betale deres husleje, således at de, der har råd til at bo i de dyre boliger, også selv kommer til at betale det – i stedet for som i dag, hvor de, der bor i mere beskedne boliger, er med til at finansiere dem, der bor flot og dyrt.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg skal ikke klandre VS for at fremsætte disse forslag, det er VS i sin gode ret til, og det er selvfølgelig også en måde at markere sin boligpolitiske målsætning på. Det mener jeg ethvert politisk parti har ret til.

[Arne Bjerregaard]

Om de forskellige forslag skal jeg kun sige, at nogle af dem er gamle målsætninger, og når vi ser på de 40.000 boliger om året, er i alt fald selve tallet en målsætning, som vi havde i boligforliget fra 1975. Det indrømmer vi da gerne, selv om det ikke er det, der er anført i bemærkningerne. Der er imidlertid sket meget siden da, og hvordan man end vender og drejer det, koster vores boligbyggeri altså en hel del for samfundet. National-økonomisk er boligbyggeri en belastning.

Endelig kan man jo spørge, om man mængdemæssigt skal have det samme boligbyggeri, som vi fastsatte i 1975. I alt fald med de børnefødsler, der er i øjeblikket, får vi vel ikke brug for et så stort boligbyggeri i fremtiden, og det kan slet ikke måle sig med det antal børn, der blev født i 1975, da vi lavede den målsætning og mente, at det var rimelige beregninger. Der skal i alt fald rives en hel del ned, hvis vi skal have 40.000 nye boliger om året.

VS foreslår et huslejestop. Det lyder meget smukt, at man ikke skal betale mere i husleje, uanset hvordan udviklingen i grunden er. Jeg må hertil sige, at en af årsagerne til vores økonomiske problemer netop er, at vi ikke vil betale, hvad det koster at bo. Vi skal alle sammen have subsidier på dette område, eller vi skal leve i et subsidieret boligbyggeri. Derved får vi ikke frigjort nogle midler til andre formål, og det har været med til at skabe nogle af vores økonomiske problemer. Jeg mener ikke, vi løser disse problemer med huslejestop. Det må være rimeligt, at vi betaler det – eller i alt fald nærmer os til at betale det – som det koster at bo. Det er en af måderne at løse vores økonomiske problemer på. Derfor kan vi ikke acceptere VS' forslag om huslejestop.

Forbedringen af boligsikringen, ja men det er da en udmærket social målsætning, men det koster jo også, og vi mener, at den boligsikring, vi har i øjeblikket, er rimelig og forsvarlig.

Ophævelsen af antiboykotloven – lex Olsen, eller hvad vi skal kalde den – har hr. Lykketoft jo udmærket karakteriseret. Jeg turde ikke bruge det ordvalg, og jeg mener ikke, at det altid holder stik, som det er fremført. Folk kan undertiden blive frustrerede, det indrømmer jeg, også på dette område, men det kan ikke være meningen, at man på

den måde skal søge at modsætte sig dette at betale en rimelig husleje.

Endelig er der afvikling af lejeværdibeskatningen og ophævelse af rentefradrag for ejerboliger. Jeg må give hr. Lykketoft ret i, at måden, man søger at gøre det på, i alt fald er meget forkert, idet de, der har, dem skal gives, de, der endnu ikke har, fra dem skal tages det, de endnu ikke har fået. Det bliver simpelt hen sådan, at ingen får råd til at købe sig en bolig eller bygge sig en bolig. Hvis man endelig vil ind på dette område, måtte man da for det første afskaffe rentefradraget generelt. Det står der jo ikke at man vil, det skal kun være på ejerboligen. Skal man stadig væk have lov til at trække sine renter fra, hvis man køber en lystbåd? Det ser det jo ud til. Det ville være ganske urimeligt, men ville man endelig aftrappe det, måtte man da aftrappe det lige så vel for de gamle ejendomme som for de nye med en bestemt procent pr. år; så kunne man i alt fald få en vis ligestilling, og så ville man da ikke stoppe byggeriet fuldstændigt, som man gør det med dette forslag.

Ophævelse af lejeværdien har vi jo beskæftiget os en hel del med, og jeg må også sige, at vi har beskæftiget os en hel del med at ophæve retten til at trække rente fra. Vil man gøre det, må man i alt fald gøre det over en mægtig lang periode med den rente, vi har i øjeblikket. Endelig må man også se på den modsatte side. Man kan ikke ophæve retten til at trække renterne fra, hvis man ikke også ophæver pligten til at føre sine renteindtægter på selvangivelsen. De to ting må stort set følges ad. Derfor må vi sige, at vi ikke kan gå ind for det forslag, som det foreligger.

Generelt må jeg altså sige om samtlige forslag, at vi ikke kan medvirke til deres gennemførelse.

Albrechtsen (VS):

Hos enkelte ordførere har det vakt en ikke ubetydelig opstandelse, at VS med disse forslag har ønsket at fremlægge en principiel og i sine virkninger langsigtet boligpolitik – i hvert fald nogle grundelementer i en sådan boligpolitik – med henblik på at dreje den danske boligpolitik i en anden og mere social retning. Især hr. Lykketoft fremviste en ganske betydelig opstandelse over dette. Det

[Albrechtsen]

kan jo skyldes, at forslagene sammenlagt rører ved nogle ret så ømme punkter hos hr. Lykketofts parti, som jo har været medansvarligt for den forfejlede boligpolitik, hvis resultater vi kender i dag.

Der har været to principielle grundholdninger konfronteret med hinanden i denne debat. Den ene principielle grundholdning går ud på, at man skal have et såkaldt frit boligmarked. Den anden grundholdning er den, som jeg vil betegne som en social boligpolitik – gerne med et socialistisk perspektiv, hvis hr. Estrup foretrækker at få den formulering med også, men i hvert fald en social boligpolitik – der naturligvis står i diametral modsætning til den borgerlige tankegang om et frit boligmarked. Jeg tror egentlig, hr. Lykketofts lidt vrede bemærkninger skyldes, at han står i et ganske betydeligt dilemma imellem disse to målsætninger, som han og hans parti fortvivlet i lange tider har forsøgt på at forene. Efter VS' opfattelse kan disse størrelser ikke i længden forenes. Man må vælge i dette samfund, i hvilken retning man vil bevæge sig. Så vidt om det helt principielle.

Hovedsigtet med disse forslag er dels at få ophævet de kunstige skel blandt lønmodtagerne, som er blevet skabt gennem den forfejlede boligpolitik, dels at sikre de dårligst stillede på boligmarkedet, altså at dreje udviklingen hen i retning af en social boligpolitik. Det skal ses på baggrund af, at hovedmålsætningen for boligpolitikken i Danmark må være, at alle skal have en god og en sund bolig uanset deres indkomst. Faktisk har det været sådan gennem de senere år, at virkeligheden har fjernet sig mere og mere fra den målsætning. De dårligst stillede er blevet endnu dårligere stillet på boligmarkedet; især de unge, de ældre og de dårligst stillede børnefamilier er dem, der er blevet ramt. Vi har set, hvordan der endog har stået eller står ca. 700 lejligheder, som var tiltænkt børnefamilierne, tomme, fordi de er blevet for dyre, og fordi boligsikringen er haltet bagefter og er blevet for dårlig.

Der er flere, der har haft bemærkninger til de udgifter, som VS-forslagene ville medføre. Man har klaget over, at VS ikke i alle detaljer har kunnet forudse, hvad de indtægts- og udgiftsmæssige konsekvenser af disse forslag helt præcist ville være. Det synes jeg ville være en god idé at få regnet nøjere igennem i udvalgsarbejdet, men sammenfattende må

jeg dog sige, at jeg ikke forstår, at man kan bruge begreber som overbudspolitik o.lign. om disse forslag. En del af forslagene anviser indtægter, og en del af forslagene anviser udgifter, og det er muligt nok rigtigt, at det ender med, at udgifterne bliver lidt større end indtægterne alt i alt. Det vil VS gerne være med til at finansiere over statsfinanserne som led i en social omfordeling til gunst for de dårligst stillede. Det er et principielt led i VS' politik generelt, at vi gerne deltager i en social omfordeling, men man skal på den anden side også være opmærksom på, at det ikke er store udsving, der her er tale om, set i den større statsfinansielle sammenhæng. Der er nævnt nogle udgifter i forbindelse med fire af lovforslagene, men der er altså også betydelige indtægter, som hr. Estrup var lidt inde på, i forbindelse med besparelser på understøttelsen og indtægter i forbindelse med den forøgede beskatning.

Jeg villige strejfe et problem, som hr. Estrup rejste i forbindelse med beskrivelsen af udgifterne, nemlig det almennyttige byggeri, som skal erstatte det ejerboligbyggeri, der formodentlig falder væk, selv om der med indeksslåne muliggøres stadig væk vil være et vist ejerboligbyggeri. Jeg vil lige indskyde, at VS ikke har noget imod, at der sker et fortsat ejerboligbyggeri, det skal bare ikke være med offentlige subsidier. De offentlige subsidier skal forbeholdes det sociale byggeri. Det er det principielle grundsynspunkt. VS har ikke noget imod, at der bygges f.eks. med indeksslån fortsat, også efter gennemførelsen af disse forslag; det vil der nok i et vist omfang blive. Men det, der komplicerer beregningen vedrørende disse boliger, som hr. Estrup pegede på, er jo, at man dér skal indregne det sparede rentefradrag, sammenholdt med de udgifter, der vil være til grundkapital og rentebidrag i det almennyttige byggeri. Det er en kompliceret beregning, som vi gerne vil være med til at vi får, således at vi kan se de samlede udgiftsmæssige konsekvenser.

Med hensyn til antiboykotloven synes jeg, at hr. Lykketofts bemærkninger ærlig talt er en hån mod lejerne i det nyere almennyttige byggeri, som i en periode var overordentlig hårdt trængt af overordentlig store huslejestigninger, som iværksatte huslejeaktioner for at gøre opmærksom på disse problemer, og som rent faktisk gennem det pres, de dermed lagde på offentligheden og på staten, skabte

[Albrechtsen]

en sådan opmærksomhed om deres problemer, at de fik en vis støtte igennem, f.eks. i form af driftssikring, hvorved man altså faktisk fra regeringens og folketingets side anerkendte de problemer, som havde ført til huslejeaktionerne. Selv om man godt nok ikke fuldt ud tilfredsstillende løste disse problemer, gjorde man dog nogle ting ud fra en erkendelse af, at det, som aktionerne var en reaktion på, kunne man altså ikke have til at ske; det ville jage folk fra hus og hjem. Derfor var det, der skete i forbindelse med aktionerne, højst nødvendigt, og det afspejles også i et vist omfang i lovgivningen. På den baggrund synes jeg ærlig talt, det var hånlige bemærkninger over for lejerne og lejerdemokratiet, hr. Lykketoft fremkom med i den forbindelse. Jeg er ganske enig med hr. Pelle Voigt i det.

Jeg vil komme med et par bemærkninger vedrørende hr. Lykketofts betragtninger om rentefradraget. Det er jo lang tid, der er gået med at diskutere rentefradrag, uden at der er sket alverden, og hvis der er nogen, som virkelig seriøst og for alvor vil deltage i arbejdet på at få en reform af rentefradraget – selv om den er mindre vidtgående end det, VS peger på her – er det VS. Vi vil være de første til at deltage i dette arbejde. Men jeg tror nu nok, at noget af opstandelsen over det forslag, der er formuleret her, skyldes, at der her peges på et problem, der længe virkelig for alvor burde have været gjort noget ved, men som man har udskudt og udskudt og udskudt, og som der desværre nok er ud-sigt til at man fortsat vil udskyde. Som sagt: hvis der er villighed til at gå ind i drøftelser om også mindre vidtrækkende ting end det, der er foreslået her, skal jeg og VS meget gerne være med, men det, vi foreslår her, er efter min opfattelse faktisk den bedste form.

Hr. Lykketofts betragtning, at det skulle skabe skel mellem lønmodtagere, er ærlig talt en noget besynderlig betragtning. Det, der sikres, er, at lønmodtagerne stilles lige på længere sigt, når rentefradraget er afviklet. Hr. Lykketoft hæfter sig ved nogle problemer, som kan opstå i aftrapningsfasen. Det er ganske korrekt, at i aftrapningsfasen vil der være nogle, som har et rentefradrag, som de er i færd med at aftrappe, og så er der andre, som får den fordel, at de på grund af prisfald og rentefald eventuelt kan købe sig en billigere bolig eller kan få sig en af de

nybyggede almennyttige boliger og på den måde opnå fordelene af den ændrede boligpolitik. Det er svært at sige, hvem der bliver bedst stillet i denne overgangsperiode, men jeg synes, at hr. Lykketoft burde se på det, som er nødvendigt for at nå til resultatet, nemlig at få afviklet det privilegium, som den bedst stillede fjerdedel af befolkningen har på resten af skatteydernes bekostning. Det er jo sådan, at det er dem, der har det store boligforbrug, de store boliger og dermed de store boligudgifter – i kombination med en høj indtægt – som opnår de virkelige massive boligsubsidier. Det er dér, fordelene ved det nuværende rentefradragssystem ligger, mens alle andre, dvs. halvdelen af boligejerne plus alle lejerne, har ulempen. De betaler netto til systemet uden at få den fordel, der ligger i et sådant stort boligforbrug, som den velstillede fjerdedel af befolkningen har. Sigtet er at få afskaffet dette privilegium for de bedrestillede, og jeg har til dato ikke set nogen bedre model for afviklingen end den, VS har fremlagt. Men jeg synes, hr. Lykketoft skulle fremlægge sin model, som virkelig kan løse dette problem med ejerboligprivilegierne. Det synes jeg ikke der blev lagt op til i det, hr. Lykketoft sagde.

Jeg vil slutte med at kommentere det, der er sagt om de private udlejningsboliger. Det er rigtigt, at VS på længere sigt ønsker, at ingen skal kunne eje andres bolig. Det ved jeg er et principielt synspunkt, som også socialdemokratiet har givet udtryk for ved flere lejligheder. Det må indebære, at de private udlejningsboliger på længere sigt skal overføres til almennyttige andelsboligforeninger. Det må være konsekvensen af dette, og det er også rigtigt, at VS-forslaget om huslejestop vil kunne føre til, at der bliver større fremgang i den sag. Det er helt rigtigt.

Der bliver stillet det spørgsmål, om en ekspropriation, som på et tidspunkt kunne komme på tale, skal ske erstatningsfrit. Jeg vil sige, at VS da vil strække sig dertil, at vi godt vil være med til, hvis der kan skabes flertal for det, at der udstedes et pantebrev, som vi nærmere har beskrevet. Så vidt jeg husker, går det på ejendomsvurderingen ved den 15. almindelige vurdering, eller også er det den 14.; jeg husker det ikke lige præcist nu, men det har vi tidligere omtalt og fremsat forslag om. Det, der bare skal sikres, er, at overgangen til almennyttigt boligbyggeri

[Albrechtsen]

kommer i stand, uden at ejeren kan trække en kapitalgevinst ud af ejendommen.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg kan godt se, det er helt upassende at forlænge en dødkedelig debat, men jeg kom egentlig også bare herop for at sige, at jeg synes, det er udtryk for en dødbringende kedsommelig livsopfattelse fra dele af venstrefløjens side, når to af ordførerne her i dag har kunnet få det ud af det, at hvis man hæver stemmen i debatten for at få lidt liv i den, så er det udtryk for, at man er vred, men hvis man holder sig til alle de på forhånd velkendte, nedskrevne ordførertaler, som har været holdt hundrede gange før om lignende forslag her i folketinget, så er man saglig. Det er den slags, der er i stand til at gøre enhver folketingsdebat fuldstændig uudholdelig efter min opfattelse.

Jeg synes også, det er udtryk for en mærkelig holdning at stå heroppe og sige, at hvis man gør opmærksom på noget juks – noget, der ikke virker ordentligt fordelingsmæssigt, noget, der ikke virker ordentligt økonomisk – som er fremsat af VS, så er det nok, fordi man har dårlig samvittighed over et eller andet, man har foretaget sig i fortiden. Bestemt ikke. Det er ikke socialdemokratiet, der har udskudt en fornuftig løsning på ejerboligbeskatningsområdet. Vi har fremsat forslag gentagne gange. Vores modeller er velkendte. Hvis man giver sig tid til at læse andre end sine egne beslutningsforslag her i folketinget, så kan man studere dér, hvordan de spørgsmål skal løses efter vores opfattelse.

Hr. Albrechtsen sagde én ting, som jeg synes var morsom, nemlig at der måske nok var nogle problemer med den model i aftrappingsfasen, men i det lange løb var den jo helt rigtig. Ja men hvis det her skulle gennemføres, så ingen blev drevet fra hus og hjem, så er aftrappingsfasen jo vor levetid. Så er det måske alligevel trods alt, selv om man har de store perspektiver for øje, interessant nok at beskæftige sig med aftrappingsfasen.

Jeg vil selvfølgelig ikke tage livsløgnen fra hr. Albrechtsen ved at prøve at påvise, at de husleje problemer, der var i visse almennyttige bebyggelser, nok så meget blev løst på trods af de mærkværdige boykotaktioner, hr.

Albrechtsens partifæller satte i gang, som på grund af dem.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg håber da så sandelig, at alle, der er her til stede, får en længere levetid end den afviklingsfase, der skitseres i VS-forslaget, men det, jeg nævnedes over for hr. Lykketoft, var, at der muligvis er nogle problemer, som man kan diskutere, i forbindelse med afviklingsfasen, hvor hr. Lykketoft påpegede, at nogle står i den situation, at de stadig væk har et rentefradrag under afvikling, mens andre står i den situation, at de kommer ind på boligmarkedet og kan købe en billigere bolig, end de ellers ville have kunnet, eller få en bolig i det almennyttige byggeri på anstændige betingelser. Det kan være svært at sammenligne med, hvordan de ellers ville have haft det, men det vil jeg meget gerne diskutere i detaljer og være med til at få belyst. Jeg synes bare ikke, hr. Lykketoft kunne bruge det som argument imod den afviklingsmodel, som VS har fremsat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslagene til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslagene under punkterne 6–9 henvises til boligudvalget, og at forslaget under punkt 10 henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Povl Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det energipolitiske udvalg (10/4 84):

[Den fg. formand]

Udtræder: Duetoft (CD)
Nyt medl.: Birgith Mogensen (CD)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 11. april 1984, kl. 13.00.

Uddannelsesudvalget (10/4 84):

Udtræder: Ebba Strange (SF)
Ny stedf.: Riishøj (SF)

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Retsudvalget (10/4 84):

Udtræder: Sander (V)
Ny stedf.: Skrumsager Skau (V)

Mødet hævet kl. 16.34
